

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1417/25
29.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Филиповић, председника већа, Весне Дамјановић и Весне Павловић-Нинковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марица Николић, адвокат из Београда, ул. Цара Душана бр. 92, против тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, Сектора за ванредне ситуације, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ул. Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 4035/24 од 10.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 29.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 4035/24 од 10.12.2024. године у ставу првом изреке, у делу става другог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на основу накнаде штете исплати износ од 1.144.770,00 динара, са законском затезном каматом почев од 10.12.2024. године до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 4035/24 од 10.12.2024. године у преосталом делу става другог изреке, па се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да суд обавезе тужену Републику Србију, МУП, Сектор за ванредне ситуације да тужиоцу на основу накнаде штете исплати износ од 492.930,00 динара, са законском затезном каматом од 31.3.2023. године до исплате, као и за исплату законске затезне камате на износ од 1.144.770,00 динара почев од 31.3.2023. године до 9.12.2024. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке Првог основног суда у Београду П 4035/24 од 10.12.2024. године, па се обавезује тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 312.802,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка

исплати износ од 27.000,00 динара у року од 15 дана по пријему писменог отправка пресуде.

Образложење

Ожалбеном пресудом ставом првим изреке дозвољено је објективно преиначење учињено поднеском од 24.4.2023. године.

Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца АА из ..., па је обавезана тужена РС МУП, Сектор за ванредне ситуације да тужиоцу исплати на основу накнаде штете износ од 1.637.700,00 динара, са законском затезном каматом почев од 31.3.2023. године, све у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 397.947,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена побијајући је у целости због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражила.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 - други закон) Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене делимично основана.

Првостепена пресуда није захваћена битним повредама поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени, пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП у потврђеном делу, на коју се неосновано указује наводима жалбе туженог, јер је побијана пресуда у потврђеном делу непротивречна, довољно образложена, нема друге недостатке који би спречавали њено испитивање, а разлози наведени у образложењу пресуде нису у супротности са изреком пресуде и изведеним доказима.

Према утврђеном чињеничном стању дана 14.5.2015. године догодила се елементарна непогода – град на територији Општине Ивањица када је дошло до оштећења пољопривредних култура јер није дејствовало противградним ракетама нити је тужена ангажовала физичка лица која би исте испљивала, па је решењем Општинског већа Општине Ивањица бр. 87-9-1099/2016-01 од 26.4.2016. године којим је одлучено о расподели наменских средстава на име помоћи Републике Србије за ублажавање насталих последица штете од елементарне непогоде – града у мају 2015. године одређена исплата тужиоцу процентуалног износа средстава од 2% сразмерно процењеној висини штете на засаду малина од 0,10 хектара и наменским средствима добијеним од стране Владе Републике Србије, па је тужиоцу по том основу уплаћен

износ 5.400,00 динара. Тужилац је на наведеној територији у ... потес ... имао засаде малина сорте Виламет 0,10 хектара, засаде јабука 0,05 хектара и засаде шљива сорте Ча родна 0,20 хектара па је услед града претрпео штету и то на засаду малина од 0,10 хектара у износу од 1.127.100,00 динара, на засаду јабука савремених сорти 0,05 хектара 180.000,00 динара и на засаду шљива сорте Ча родна 0,20 хектара 336.000,00 динара укупно 1.643.100,00 динара. Тужилац није поставио противградну заштиту изнад усева у виду ПГ (противградну) мрежа јер то није могуће, јер се оштећени засади у КО ... потес ... налазе на терену чија конфигурација апсолутно онемогућава постављање оваквих мрежа. Непремостив проблем је и то што засади малина, јабуке и шљиве на поседу тужиоца немају форму и карактеристике модерног воћног засада (положај, облик, висину, правац, редове, уједначеност редова и међуредних растојања) обзиром да редови малина, јабуке и шљиве на таквом земљишту морају да прате пад терена на стрминама са контра падовима и неправилним радовима различитих дужина те неправилне облике засада под мрежу није могуће ставити јер се између осталог не уклапају ни у постојећи стандард ПГ мрежа као у случајевима класичних засада, док је систем мрежа предвиђен од произвођача ПГ мрежа само за воћњаке на пространим равницама и ван ушорених села кроз насеља са стаблима малих димензија сађених у густом склопу што нема сличности са конкретном ситуацијом засада тужиоца у ... потес ..., па није било могуће поставити ове мреже на терену на засадама малина, шљива и јабука од стране тужиоца. Тужилац није осигурао засаде за 2015. годину од непогоде – града.

Првостепени суд је на првом месту оценио приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца неоснованим јер је и у записнику о прелиминарној процени штете констатовано да је тужилац власник парцеле под оштећеним културама а само делимичном исплатом накнаде штете тужиоцу од стране тужене је фактички потврђена његова активна легитимација. Затим је првостепени суд оценио истакнут приговор недостатка пасивне легитимације на страни РС такође неоснованим јер је Република Србија та која је била у обавези да организује мере заштите од елементарних непогода укључујући и град који се у конкретном случају десио.

Затим је првостепени суд применом члана 2 и 8 Закона о ванредним ситуацијама, члан 18 и 132 Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности, као и члана 154 Закона о облигационим односима нашао да је тужбени захтев тужиоца основан јер је тужена Република Србија управо у циљу заштите од елементарних непогода била у обавези да успостави систем противградне заштите за 2015. годину када је и дошло до штетног догађаја а што није учинила што је допринело настанку и увећању штете на засадама тужиоца, па је обавезао тужену да тужиоцу исплати пуну штету умањену за исплаћен износ од 5.400,00 динара односно за износ од 1.637.700,00 динара са законском затезном каматом почев од дана вештачења 31.3.2023. године до исплате применом члана 277 у вези са чланом 189 став 2 Закона о облигационим односима, налазећи да нису основани наводи тужене да се ради о вишој сили која се није могла предвидети нити спречити према члану 177 ЗОО што би водило ослобађању одговорности тужене за штету. При томе, првостепени суд је оценио приговор подељене одговорности истакнут од стране туженог неоснованим јер тужилац није допринео да штета буде већа него што би иначе била обзиром да је утврђено да није ни било могуће постављање ПГ мрежа, обзиром на утврђено да се оштећени засади у КО ... потес ... налазе на терену чија конфигурација апсолутно онемогућава постављање

истих.

Правилно је првостепени суд дозволио објективно преиначење тужбе ставом првим изреке налазећи да су испуњени услови из чл. 199 и 200 ЗПП јер преиначење повећањем тужбеног захтева није продужило трајање поступка и било је целисходно за коначно решење односа

Одлука првостепеног суда из става другог изреке се само делимично може прихватити као правилна.

Апелациони суд у потпуности прихвата став првостепеног суда о одговорности тужене да тужиоцу штету накнади. Одредбом члана 154 Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је уколико не докаже да је штета настала без његове кривице (став 1). Чланом 172 став 1 истог Закона прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

У конкретној правној ствари ради се о захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете коју је претрпео на пољопривредним културама (засадима малина, јабука и шљива) на подручју Општине Ивањица, тачније у КО ... потес ... 2015. године услед елементарне непогоде – града које је тужилац доказао да је претрпео, а тужена која је према одредбама Закона о ванредним ситуацијама била дужна да организује и координира рад свих субјеката система заштите и спасавања по питању организације планирања, припреме и спровођења мера и активности превенције и смањења ризика заштите и спасавања, организује систем осматрања и обавештавања и раног упозоравања и узбуњивања и да припреми и спроведе безбедносну заштиту, док је МУП орган тужене који врши и надзор над применом овог Закона а што је тужена и његов надлежни орган пропустила да учини 2015. године, јер противградна заштита и поред упозорења није организована ни спроведена, то је тужена пасивно легитимисана и дужна да тужиоцу насталу штету накнади, чиме се не ради о вишој сили те искључењу одговорности због исте по члану 177 став 1 ЗОО јер се не ради о узроку који се није могао предвидети, избећи или отклонити.

У погледу жалбених навода којим оспорава одговорност тужене и основ потраживања тужиоца, неосновано тужена у жалби побија правилност првостепене пресуде из разлога што у уводу није наведен јединствени матични број грађана странке као физичког лица за тужиоца нити матични број за тужену као директног корисника буџетских средстава. Недостаци на које се овим жалбеним наводима указује тичу се релавитно битне повреде одредаба парничног поступка и исте које је првостепени суд у могућности да у свако доба отклони, а не утичу на правилност и законитост донете првостепене пресуде.

Оспоравање у жалби тужене активне легитимације тужиоца и пасивне легитимације тужене нису основани, а дате разлоге на ове приговоре од стране првостепеног суда као правилне прихвата и овај суд. Наиме, супротну тврдњу тужиоца у тужби да је власник воћарских засада чијим уништењем је за тужиоца настала штета тужени није доказао, а делимичном исплатом тужиоцу од стране надлежне комисије која је претходно и извршила процену штете тужиоца говори у прилог утврђењу

првостепеног суда да се управо ради о воћарским засадима тужиоца. Такође, тужена је према одредбама члана 4, 5, 8, 11 и 28 Закона о ванредним ситуацијама (“Службени гласник РС” бр. 11/2009 ... 93/2012) пасивно легитимисана да тужиоцу штету накнади, а како то правилно закључује и првостепени суд. Стога није основан жалбени навод туженог да се ради о пасивној легитимацији јединица локалне самоуправе а не Републике Србије за накнаду штете тужиоцу. Ово из разлога што одговорност јединице локалне самоуправе чија је надлежност у заштити од елементарних и других већих непогода прописана чланом 20 тачка 19 Закона о локалној самоуправи не искључује одговорност тужене РС већ упућује на закључак о солидарној одговорности у смислу одредбе члана 206 ЗОО у складу с којом тужилац као оштећени има право избора од кога ће захтевати накнаду штете.

Стога је правилно становиште првостепеног суда да је тужена одговорна за насталу штету по основу објективне одговорности из члана 172 ЗОО због непредузимања мера за активирање система противградне заштите. Одредбама Закона о министарствима (“Службени гласник РС” бр. 44/14) одређено је да су послови противградне заштите у надлежности Министарства унутрашњих послова и обављају се преко Сектора за ванредне ситуације. Сезона одбране од града у Републици Србији почиње 15 априла а завршава се 15 октобра, а орган тужене је 14.05.2015. године у условима постојања градоносних облака и опасности од града, пропустио да стрелцима нареди да дејствују у циљу заштите материјалних добара становника Општине Ивањица, због чега одговара за штету која је тужиоцу овом приликом нанета. При томе, појава градоносних облака се у метеоролошком смислу може предвидети и предузимањем одговарајућих мера и штета у претежном делу спречити, због чега, супротно наводима жалбе, град не представља вишу силу да би тужена у смислу члана 177 ЗОО била ослобођена од одговорности.

Међутим, приликом одлучивања о истакнутом приговору подељене одговорности од стране тужене, првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право односно није применио одредбу члана 192 ЗОО.

Одредбом члана 192 ЗОО прописано је да оштећени који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била има право само на сразмерно смањену накнаду (став 1). Када је немогуће утврдити који део штете потиче од оштећеникове радње, суд ће досудити накнаду водећи рачуна о околностима случаја (став 2).

Правилно првостепени суд, супротно жалбеним наводима тужене, налази да нема доприноса тужиоца јер није поставио ПГ мрежу која би умањила штету на засадима чији су приноси су за тужиоца изостали услед природне непогоде – града и није закључио уговор о осигурању. Ово из разлога јер је првостепени суд путем стручног налаза и мишљења вештака утврдио да из више разлога није могуће поставити ПГ мреже на засадима тужиоца, како због конфигурације терена тако и због обима и габарита самих засада.

Међутим, ефикасност противградне заштите у Републици Србији према званичним и јавно доступним подацима које објављује Хидрометеоролошки завод и који се с тога не морају доказивати, износи до 70%. Стога тужена и да је у свему у

складу с принудно правним прописима предузела све мере заштите од града, штета на усевима тужиоца би била најмање 30%, због чега тужена не може одговорати за 30% штете у односу на коју не постоји узрочно последична веза између нечињења тужене и штете коју је тужилац у овом обиму претрпео, у који проценат се има урачунати и део штете коју би тужилац покрио да је закључио уговор о осигурању. Стога тужиоцу припада штета у висини од 70% укупне штете (која укупно износи 1.643.100,00 динара) умањене за исплаћен износ од 5.400,00 динара, у износу од 1.144.770,00 динара, и то са каматом од дана пресуђења применом члана 189 став 2 Закона о облигационим односима, имајући у виду да се ради о неотклоњеној штети чија се висина одређује према ценама у време доношења судске одлуке, док тужилац није доказао да је дошло до промене у висини потраживања од вештачења до пресуђења.

Из наведених разлога, применом члана 390 и 394 тачка 4 ЗПП одлучено је као ставом првим и другим изреке ове другостепене пресуде.

Овај суд је ценио и остале наводе жалбе тужене али налази да исти не могу довести до другачије, по тужену повољније одлуке у жалбеном поступку, те их с тога посебно не образлаже сходно овлашћењу из члана 396 ЗПП.

Преиначена је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке побијане пресуде, па је овај суд у смислу одредбе члана 153 став 2 ЗПП, тужиоцу досудио трошкове првостепеног поступка и то за састав тужбе и три образложена поднеска износ од по 16.875,00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта износ од по 21.375,00 динара, за приступ на три неодржана рочишта износ од по 12.937,00 динара, на име трошкова вештачења износ од 30.000,00 динара и на име судске таксе на тужбу износ од 15.092,00 динара и таксе на пресуду износ од 54.524,00 динара, односно укупно износ од 312.802,00 динара, према АТ и ТТ важећој у време доношења побијане пресуде, а узимајући у обзир вредност усвојеног дела захтева. На досуђени износ трошкова поступка, тужиоцу је досуђена и законска затезна камата почев од наступања услова за извршење до коначне исплате, у смислу одредбе члана 277. у вези члана 324. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога Апелациони суд у Београду је, у погледу одлуке о трошковима, одлучио као у трећем ставу изреке ове пресуде, на основу одредбе члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку.

Према успеху тужене у жалбеном поступку, туженој припадају трошкови за састав жалбе у износу од 27.000,00 динара по АТ, то је на основу члана 165 ЗПП одлучено као ставом четвртм изреке.

**Председник већа-судија
Весна Филиповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић